

Contact: bestuur.bvsw@gmail.com

Nieuwsbrief nr. 20 **april 2021**

Verkenning Waterstof Schilderskwartier

Eindelijk is het zover, het rapport 'Verkenning naar waterstof voor het Schilderskwartier, Woerden' d.d. 28 augustus 2020 is gepubliceerd. U kunt dit rapport, en het commentaar van het bewonersteam d.d. 13 februari 2020, vinden op www.wijkplatformschilderskwartier.nl. Dit bewonersteam bestond uit [namen]. In een eerder stadium was ook [naam] daarbij betrokken. Hierna vindt u eerst een introductie vanuit het bewonersteam, geschreven door [naam]. Daarna treft u, als een extra ledenservice, het commentaar van het bewonersteam integraal aan. Het bestuur van de vereniging staat volledig achter dit commentaar en beschouwt zich als medeverantwoordelijk.

Alle inwoners van het Schilderskwartier ontvangen van de gemeente ook een nieuwsbrief 'Aardgasvrij' met een samenvatting van het definitieve onderzoeksrapport. Het was de bedoeling om in die nieuwsbrief ook een samenvatting van het commentaar van het bewonersteam op te nemen. Dat is ook een van de afspraken met wethouder Tymon de Weger, gemaakt op 14 september 2020. In een langdurig en moeizaam proces hebben we geprobeerd met de gemeente overeenstemming over deze samenvatting te bereiken. Dat is uiteindelijk niet gelukt, ook niet nadat wij zelf daar een voorstel voor hadden ingediend. Ons voorstel werd door de gemeente, tot onze verbazing, niet als een herkenbare samenvatting beschouwd.

De gemeente heeft in laatste instantie zelf besloten geen samenvatting van het commentaar op te nemen in haar eigen nieuwsbrief, maar daarvan alleen melding te maken met een verwijzing naar de website. Het bestuur heeft zijn teleurstelling hierover aan de wethouder kenbaar gemaakt en hem laten weten de leden van de vereniging op de hoogte te brengen van de gang van zaken met een speciaal aan het onderzoek gewijde nieuwsbrief.

Hierna volgen eerst een korte samenvatting van het commentaar van het bewonersteam (dat niet werd opgenomen in de nieuwsbrief 'Aardgasvrij' van de

gemeente) en daarna het volledige commentaar, voor het geval u dat helemaal wilt lezen.

Korte samenvatting van het commentaar van het bewonersteam

Inleiding

Na een veelbelovende start heeft het tot december 2019 geduurd voordat het bewonersteam het onderzoeksrapport kon bespreken.

Het bewonersteam is daarna genoodzaakt een schriftelijke rapportage op te stellen, waarin via bemerkingen, conclusie en aanbevelingen, het commentaar formeel teruggekoppeld is aan de gemeente. Deze rapportage d.d. 13 februari 2020 is nu ook ter kennisname van de bewoners van het Schilderskwartier, zie bijgaande weergave

Bevindingen

1. Er is nauwelijks sprake geweest van participatie.
2. Geen aandacht voor gezondheidsproblemen bij gebruik van warmtepompen.
3. Bij het gebruik van oude rapporten is de context achterwege gebleven. Hierdoor ontstaat een onjuistheid in de kostenvergelijking van de scenario's. Het onderzoeksrapport werkt suggestief ten gunste van all-electric.
4. In het rapport besteedt men geen aandacht aan de potentie van waterstof als opslagmedium.
5. Het onderzoeksrapport is bij verschijnen, na 1 ½ jaar, sterk verouderd.

Conclusies

1. Vervolgonderzoeken noodzakelijk.
2. Dit rapport kan geen richting geven aan de oplossing(en) voor de wijk.
3. Onvoldoende participatie is nadelig voor de kwaliteit van het rapport en veroorzaakt onvoldoende draagvlak bij het komen tot gedragen keuzes in de energietransitie.

Aanbevelingen

1. Verantwoordelijkheden van gemeente, onderzoekers, bewoners en andere stakeholders afspreken en bewaken.
2. Participatie organiseren en rapporteren.
3. Alle betrokkenen beschikken over dezelfde interne en externe informatie (digitaal documentatiecentrum?)

Het volledige commentaar van het bewonersteam

Introductie

Het is al weer bijna 2 jaar geleden, juni 2019, dat vier bewoners uit onze wijk in contact kwamen met DNV-GL, het externe onderzoeksbureau. Na een veelbelovende kennismaking en start van de samenwerking is er echter geen contact meer geweest met de onderzoekers. Pas in december 2019 is er via de gemeente een mogelijkheid geweest om het afgeronde concept-rapport te bespreken. Vele vragen en kritische kanttekeningen kwamen naar voren. De volgende versie van het rapport vertoonde nauwelijks aanpassingen. U kunt zich voorstellen dat het bewonersteam zich zorgen maakte over de gevolgde werkwijze en de daaruit voortkomende rapportage. Dit gaf aanleiding om de mondeling geleverde opmerkingen alsnog in de vorm van een commentaar schriftelijk in te dienen.

Op 13 februari 2020 heeft het bewonersteam zijn bemerkingen, conclusie en aanbevelingen aan de gemeente gestuurd. Omdat de eindversie van het onderzoeksrapport d.d. 28 augustus 2020 nauwelijks afwijkt van de versie van 14 november 2019, heeft dit commentaar nog steeds actualiteits- en geldigheidswaarde.

Gezien het belang volgt hierna de complete versie van dit document, dat tot nu toe als vertrouwelijk moest worden beschouwd.

Aan: [naam] [naam] - Gemeente Woerden

Cc.: Bestuur van de bewonersvereniging Schilderskwartier Woerden

Van: [namen]

- bewonersteam Schilderskwartier Woerden

Datum: 13 februari 2020

Betreft: **Bemerkingen, conclusie en aanbevelingen naar aanleiding van het rapport van DNV - GL**

"Verkenning naar waterstof voor het Schilderskwartier, Woerden" d.d. 14 november 2019.

Inleiding

Maandag 3 december 2019, zijn [namen]

als bewonersteam van de wijk het Schilderskwartier in Woerden in de gelegenheid geweest om 's avonds gedurende 4 uur inzage te krijgen in vermeld rapport en daar ter plekke een reactie op te geven. Namens de gemeente en het bureau DNV-GL was [naam] aanwezig om onze bemerkingen te noteren en terug te koppelen aan DNV - GL en de gemeente.

Het bewonersteam heeft het bestuur van de bewonersvereniging Schilderskwartier over de bemerkingen geïnformeerd, waarna de vereniging ook nog een

terugkoppeling heeft gegeven aan de gemeente. Dit gaf aanleiding om voor de vervolgspraak wat meer tijd te nemen voor inzage in het aangepaste rapport en de afspraak op een ruimere termijn te plannen. Dit gesprek zou op 28 januari 2020 plaatsvinden. Het bewonersteam heeft tijdig het aangepaste rapport, nog steeds gedateerd op 14 november 2019, onder embargo ontvangen, om zich goed te kunnen voorbereiden op het gesprek. Waarvoor onze dank.

Als gevolg van het onverwacht uitvallen van één van de teamleden, werd het lastig om elkaar op 28 januari te ontmoeten, omdat er nog gezocht moest worden naar een adequate vervanger. Deze is inmiddels gevonden in [naam].

Het bewonersteam heeft zich ingelezen op het rapport en geconstateerd dat er slechts marginale wijzigingen op de eerste versie van het rapport zijn aangebracht, waardoor nu kan worden volstaan met een samenvatting van de reeds ingebrachte bemerkingen, aangevuld met conclusie en aanbevelingen. Een bespreking van onze bemerkingen hoeft niet weer opnieuw plaats te vinden.

Bemerkingen

1. Het rapport geeft aan dat de **bestaande infrastructuur** voor de gas- en elektriciteitsvoorziening in het Schilderskwartier mogelijkheden biedt om in de toekomst scenario's uit te kunnen voeren, waarin waterstofgas of all-electric tot de mogelijkheden behoren. Hierbij is vermeld, dat er wel lokale vervanging of versterking aan de netwerken plaats moet vinden. Een belangrijke constatering, die om een nader onderzoek vraagt.
2. De oorspronkelijke planning van DNV – GL om tot een advies te komen was 6 weken. Uiteindelijk heeft men ruim 6 maanden nodig gehad. Het bewonersteam kan dit niet verklaren, omdat er in deze lange periode sinds juni 2019 in het geheel geen contact is geweest met DNV - GL. Het bewonersteam heeft bij de start van het onderzoek gegevens aangeleverd, die tot uitgangspunten moesten dienen om het onderzoek in de juiste context uit te voeren (de staat van het woningenbestand in de wijk, de opbouw in bouwjaren, de samenstelling van de bevolking e.d.). Het zou verklaarbaar zijn geweest als men zich nog eens nader had laten informeren of om toelichting op aangeleverde uitgangspunten had gevraagd. En daar wat tijd voor nodig had gehad. Wat de bewoners betreft is er nauwelijks sprake geweest van **participatie**. Zie ook pt.3, pt.4 en pt.6.
3. In het achterliggende jaar heeft men ervaring opgedaan met de volledig geïsoleerde huurwoningen van GroenWest aan de Jan Steenstraat, die van warmtepompen zijn voorzien en all-electric zijn geworden. Tevens zijn er in de wijk op dit gebied particuliere initiatieven geweest. De eerste meldingen over geluidshinder zijn gedaan. Meerdere bewoners hebben last gekregen van voortdurend gezoem, maar nog ernstiger, van de laagfrequente bromtonen, veroorzaakt door de installaties. De **gezondheid** van enkele bewoners is in het

geding gekomen. Het rapport maakt hier geen melding van, waardoor op dit aspect nader onderzoek moet plaatsvinden.

4. Er wordt gebruik gemaakt van goede rapporten over besparingseffecten van isolatiemaatregelen. Deze oude rapporten zijn echter van toepassing in de context van de woningen die met aardgas verwarmd worden. Dit is een hoge temperatuurverwarming. Met een investering van 6000 – 8000 € bereikt men een besparing van mogelijk 60% bij woningen gebouwd in de jaren 65 – 85. Als men dit gegeven echter hanteert bij woningen, die voorzien worden van warmtepompen, die een **lage temperatuurverwarming** leveren, ontstaat het inmiddels bekende probleem dat beter geïsoleerde huizen in de winter bijverwarmd moeten worden, om het enigszins comfortabel te hebben. Ook in onze zachte winter, moet een additionele verwarming bijspringen (extra kosten, extra uitstoot!). en zoals al aangegeven, zijn de eenmalige kosten voor isolatie veel te laag ingeschat. Dit aspect vraagt om verdere analyse.
5. Bovendien roepen enkele aannames die zijn gehanteerd bij de **kostenvergelijking** van de scenario's vragen op. Bij zowel de éénmalige als de operationele kosten. Hierdoor ontstaan verschillen in de kostenplaatjes van de scenario's, die tot onjuiste conclusies kunnen leiden.
6. In het rapport is het onderwerp "**energieopslag**" niet behandeld. De nadelen en kosten van accu's, benodigd om incidentele overproductie van elektriciteit op te slaan, komen niet aan de orde. Er is inmiddels lering getrokken uit de proefopstelling in de wijk. De mogelijkheden van waterstofgas als opslagmedium worden in meerdere regio's in het land, maar ook internationaal, als kansrijk beoordeeld en in pilots onderzocht.
7. Zoals uit voorgaande blijkt, doen zich voortdurend interessante ontwikkelingen voor, die van invloed zullen zijn op de keuzes in de energietransitie van en voor Woerden en het Schilderskwartier in het bijzonder. Het rapport geeft een vrij statische benadering. Men zal veel meer rekening moeten houden met de dynamiek in de **actualiteit**. Zeker in een langlopend onderzoekstraject om tot energietransitie te komen.

Conclusie

Het rapport is een uitnodiging om op diverse aspecten nader onderzoek uit te voeren. De inhoud kan mogelijk als één van de inputs dienen in een te ontwikkelen energiebeleid of warmtevisie door de (gemeentelijke) overheid. Waarbij men zich bewust moet zijn van de vermelde bemerkingen.

Voor het Schilderskwartier daarentegen kan op grond van dit rapport geen richting worden gekozen bij het ontwikkelen van oplossing(en) voor de wijk.

Als participatie een belangrijk kenmerk moet zijn om te komen tot keuzes in de energietransitie, dan kan men uit het gevolgde traject om te komen tot dit rapport lering trekken om in de toekomst beter gebruik te blijven maken van de betrokkenheid van de bewoners in het Schilderskwartier.

Aanbevelingen

1. Bij mogelijke toekomstige onderzoeken dient eerst een projectaanpak en bijbehorende projectstructuur te worden opgezet. Waarin de rollen en de verantwoordelijkheden van gemeente, onderzoekers, bewoners en andere belanghebbenden moeten worden geregeld.
2. Aan participatie zal meer aandacht moeten worden besteed. Participatie zal evenals voortgang- en kostenbewaking gedurende de uitvoering van een onderzoek in periodieke rapportages zichtbaar moeten zijn.
3. Het is ook van groot belang om continu op de hoogte te zijn van de actualiteit op gebied van energietransitie buiten Woerden. Mogelijk te organiseren in een (digitaal) documentatiecentrum. Hierin kan men ook onderzoek-gerelateerde documenten, afspraken met belanghebbenden, gespreksnotities e.d. opnemen. Toegankelijk voor alle betrokkenen.

Hartelijke groeten en blijf gezond!

Bestuur Bewonersvereniging Schilderskwartier Woerden:

Voorzitter: [naam]

Secretaris: [naam]

Penningmeester en beheerder van het ledenbestand: [naam]

Technische zaken: [naam]

Communicatie en innovatie: [naam]